

El ladrón de palacio - Ethan Canin

Ethan Canin (Ann Arbor, Michigan, 1960) realitza a *El ladrón de palacio* una selecció d'elements propis de la civilització nord-americana actual i els combina per crear situacions d'una intensitat singular. El que més sobta de les seves narracions és l'abisme obert entre el caràcter prosaic dels personatges, aparentment bidimensionals, i el rendiment literari que en treu l'autor. Cadascuna de les quatre narracions, d'una cinquantena de pàgines, llisca de manera enganyosament senzilla fins arribar a una situació de conflicte menor però dotada d'un cert grau de significació: la mena de situacions que Joyce anomenava *epifanies*, instants en què el personatge accedeix a una visió interior que redistribueix totes les vivències anteriors i configura l'experiència amb una claredat que només la literatura pot assolir.

Els dos personatges més entranyables del recull són un comptable i un professor d'història clàssica. Tots dos duen una vida rutinària, perfectament d'acord amb la moral dominant, fins que cometem una petita transgressió que potser hauria resultat irrellevant per a una altra persona, però que per a ells adquireix la categoria de revelació: el comptable acaba la narració preguntant-se per què, entre totes les vides que havia tingut a l'abast, va viure la que acaba de descriure. El professor, en plena epifania, es pregunta com hauria estat la seva vida si hagués experimentat abans l'excitació que li produeix el robatori d'un objecte carregat de simbologia. La riquesa d'aquests éssers sepultats sota la grisalla vital prové del fet que, sota les convencions socials i una repressió perfectament interioritzada, oculten una sensibilitat exquisida que mostren fugaçment en honor del lector. La recança d'altres vides s'encomana també al protagonista d'una altra narració, que, en una il·luminació sobtada, s'adona que de jove havia imaginat un futur molt diferent del present que ara viu sense pena ni glòria. Tots plegats recorden instantàniament dos personatges que han adquirit una certa notorietat mitjançant el cinema: el monsieur Hire de Simenon, el C.S. Lewis de *Terres de penombra*.

Els relats d'Ethan Canin tenen altres trets en comú. Tots s'emmarquen en un temps i un espai propis -sense abandonar, però, l'*american way of life*. Tots presenten personatges i situacions prou creïbles i autònomes que permetrien fàcilment la conversió en novel·les. En comptes de prolongar innecessàriament la trama, Canin prefereix abordar una altra narració igualment curta i igualment dilatable (un bon conte sempre està disposat a créixer, però perd denotacions valuoses si se l'obliga a disminuir). Les narracions es constitueixen a l'entorn d'una oposició entre dues opcions de vida excloents però no satisfactòries: sense alternativa vàlida no hi ha conclusió moral. De les quatre peces, tres estan contades pel que s'anomena un narrador no fiable, de manera que el lector té la sensació que copsa millor la situació que el que li explica. Ethan Canin domina la tècnica, en aparença humil i singularment efectiva, de convèncer-nos que som més perspicaços que el protagonista.